

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการใช้ข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อกำจัดพาหะนำโรคไข้เลือดออกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประเมินความรู้ ทักษะคิด พฤติกรรมของประชาชน และการสำรวจค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายหลังการพัฒนารูปแบบการใช้ข้อบัญญัติท้องถิ่น ในการกำจัดพาหะนำโรคไข้เลือดออกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีการดำเนินงานวิจัย แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 เป็นการวิเคราะห์สถานการณ์ของปัญหา ความต้องการ และความพร้อมในการใช้ข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อกำจัดพาหะนำโรคไข้เลือดออก ระยะที่ 2 เป็นกระบวนการสนับสนุนการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น และระยะที่ 3 เป็นการประเมินผลรูปแบบการดำเนินงาน และถอดบทเรียนการดำเนินงาน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเพื่อเก็บข้อมูล คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสมัครใจและมีความพร้อม จำนวน 1 แห่ง โดยในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) ร่วมกับการใช้กระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Groups) ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนา และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการใช้ข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อกำจัดพาหะนำโรคไข้เลือดออกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) การแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงาน 2) การประชุมเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ ความรุนแรงของโรค โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม 3) การหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยใช้ข้อบัญญัติท้องถิ่น 4) กระบวนการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น 5) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และ 6) การสรุปผลการดำเนินงาน ซึ่งผลการประเมินความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมของประชาชนภายหลังการใช้รูปแบบดังกล่าวอยู่ในระดับดี โดยปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ การสร้างเครือข่ายการดำเนินงานในพื้นที่ การกระตุ้นและติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการทำงานเป็นทีมในชุมชน

คำสำคัญ : การกำจัดพาหะนำโรคไข้เลือดออก, การพัฒนารูปแบบ, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This action research aimed to develop local legislation model on dengue vector control and evaluated knowledge, attitude, people's behavior and index of *Aedes Aegypti* after improved local legislation model in Khueang Nai District. Researchers have divided into three phase. (1) Problem in the requirements analysis phase. (2) Supported process phase and (3) Operational model evaluation and lesson learned phase. The participant was a voluntary local organization. The qualitative data used In-depth interview and focus group discussion and. Used questionnaire for quantative data. The data analysis were showed on descriptive statistics and content analysis

The findings revealed that local organization has been used local legislation included 1) The Community Health Committee 2) Public meeting on situation and violence of dengue fever 3) Problem solving guide to used for local legislation. 4) Process of local legislation 5) Operational model evaluation. and 6) Conclusion. The key success factors were (1) Building area network (2) Continuously monitor and evaluate and (3) Community Teamwork.

Key words : Dengue Vector Control, Local Legislation Development, local organization